

УДК 784.087.68:78.03'06
DOI 10.34064/khnum1-73.08

Лю Дань

Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського,
аспірантка кафедри інтерпретології та аналізу музики
e-mail: 56880072@qq.com
ORCID iD: 0009-0007-4325-3509

Сучасне хорове мистецтво як художня система (історико-стильова динаміка і структурні концепти)

Проблематика вивчення системних засад хорового мистецтва зумовлена наявною тенденцією до «зроювання» хорової концертної та навчальної практики з академічною наукою, яка досліджує хорове виконавство в єдності з композиторським досвідом у цій сфері творчості. Перед молодим хормейстером постає надскладне завдання – охопити у своїй діяльності панорамний розвиток хорового співу європейської традиції як «цілісну картину світу» і на цій основі здійснювати актуальні творчі мистецькі проєкти. Мета цієї статті – з'ясувати історико-стильову динаміку новітньої хорової практики як художньої системи, що трансформується в умовах глобалізації. Спроба висвітлити питання актуалізації хорового мистецтва на новітньому етапі через осмислення явища системної взаємодії хорової практики і хорознавчої науки складає новизну цього дослідження. Підсумовано, що у науковому дискурсі відбувається постійне оновлення концептів хорової творчості через вивчення хорового письма, композиторського стилю, виконавського мислення; звідси – синтез в них історії, методології та прагматики. Їх розробці присвячено новітні освітні програми, що відбивають досвід кафедр хорового диригування провідних мистецьких вишів України. Історико-стильова динаміка новітньої хорової практики як художньої системи, що трансформується в умовах глобалізації, розкривається через визнання функціональної єдності всіх її підсистем (композиторського письма, виконавства, наукової рефлексії), системної взаємодії всіх суб'єктів хорової культури (композитор – диригент – хор).

Ключові слова: хорове мистецтво; художня система; історично-стильова динаміка; композиторський стиль; хорове письмо; хорове виконавство; хорознавство; українська хорова музика; хорове інтонування; хоровий стиль.

Постановка проблеми.

Сучасна хорова музика вирізняється винятковим розмаїттям стильових підходів і жанрових рішень, які потребують потужної виконавської бази. Стильовий діапазон новітнього хорового виконавства має певну історичну динаміку: від *ретроспекції* барокових і класико-романтичних форм, через *класику ХХ століття* (від авангарду з його новою онтологією звуку – до «нової фольклорної хвилі», адепти якої сфокусовані на реінтерпретації народнопісенної традиції) до *відродження духовної музики* в новій композиторській інтерпретації (*nova musica sacra*). Отже, перед молодим хормейстером постає надскладне завдання – охопити всю динамічну панораму хорового співу як цілісну картину світу та на цій основі здійснювати актуальні для свого міста (країни) творчі проєкти

Щоби не розгубитися у «вирії» жанрово-стильової стихії сучасної музики та витримати «конфлікт інтерпретацій» зі старими академічними формами навчання хорового диригування, викладачам (і здобувачам цієї профілізації) слід добре орієнтуватися в історії та методології свого мистецтва. На реалізацію цього завдання спрямовано новітні освітні програми, що відбивають досвід провідних мистецьких вишів України.

Разом з тим, у хорознавстві відбувається постійне оновлення категорій хорової творчості, формуються авторські концепції, присвячені подоланню труднощів читання сучасних хорових партитур (через оволодіння новітнім досвідом хорового письма, композиторського мислення, виконавства) для їх відтворення у живому звучанні. Без цього хорові колективи (співачи) не зможуть відповідати вимогам практики та викликам часу, пов'язаним із розширенням семантики музики ХХ–ХХІ століть, новими умовами комунікації, технічними ресурсами пропагування власних творчих досягнень. З огляду на вищезазначене, констатуємо *актуалізацію хорового мистецтва* на новітньому етапі, зумовлену осмисленням тенденції до «зрощування» хорової практики з академічною наукою, яка досліджує хорове виконавство в єдності з композиторським досвідом у цій сфері творчості.

Звідси *актуальність теми*, з'ясування якої з необхідністю потребує синтезу історичної, методологічної та прагматичної складових.

Останні дослідження і публікації за темою статті. Сучасну панораму українського хорознавства репрезентують, зокрема, праці старшої (Батовська, 2017; Белік-Золотарьова, 2010; Прокопов, 2019) та молодшої (Михайлова, 2023, 2024; Фартушка, 2021; Яструб, 2023, 2024) генерацій харківської хорової школи, у яких проблема системності сучасного хорового мистецтва не порушувалася. До окремих аспектів цієї проблематики мають стосунок праці О. Заверухи (2014) та колективу дослідників – Ю. Ніколаєвської, Л. Шаповалової, Н. Михайлової, І. Романюк, А. Хуторської (Nikolaievska, Sharovalova, Mykhailova, Romaniuk, Khutorska, 2021). Так, висвітлення обраної теми спирається на визначення хорового письма О. Заверухою: «Хорове письмо – це ієрархічна комунікативно-знакова система, що відбиває універсальний механізм спілкування – від композитора через виконавця до слухача засобами хорового звучання» (Заверуха, 2014: 7–8).

Мета статті – з'ясувати історико-стильову динаміку новітньої хорової практики як художньої системи, що трансформується в умовах глобалізації (на прикладі сучасного хорового мистецтва України).

Методологія дослідження. Робота спирається на методологічний базис сучасного хорознавства як інтеграцію спеціальних методів музичної науки, серед яких основними є: *системний*, що дозволяє моделювати цілісність теоретичних уявлень про багатоукладність явищ хорового мистецтва і зв'язки між ними; *історичний* – висвітлити стильову динаміку та спадкоємність різних підсистем хорової творчості; *виконавський* – врахувати специфіку хорового мистецтва як звучного «живого» тексту.

Новизна отриманих результатів дослідження полягає у з'ясуванні питання *актуалізації хорового мистецтва* на новітньому етапі його розвитку через осмислення тенденції до «зрощування» хорової практики з академічною наукою, яка досліджує хорове виконавство в єдності з композиторським досвідом. Доводиться системність взаємодії його історії, методології та прагматики.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Хорове мистецтво як системний об'єкт музичної культури містить такі складові підсистеми: «композиторська творчість», «хорове виконавство» та «хорознавство». Сучасна наука про хорове мистецтво значно оновилося в останні десятиліття завдяки взаємодії з інтерпретологією (теорією інтерпретації як складової виконавського мистецтва), яка спирається на засадничі категорії аналізу музики, що, у свою чергу, є похідними від композиторської творчості та системи комунікації й тому впливають на формування творчого мислення співаків-хористів. Концептосферу хорового мистецтва як системи складають структурні компоненти його функціонування. Основними є такі:

- **хорове письмо** (спосіб фіксації хорових голосів у вокально-поетичній композиції), завдяки якому виконавці надалі «зчитують» зміст твору для його «живого» звучання в системі комунікації «Автор – слухач»;
- **слово-Логос** (сміслова структура вербального тексту, невід'ємна від інтонаційного втілення засобами хорового співу);
- **хорова фактура** (тип організації голосів у розмаїтті історичних форм багатоголосся: монодія, гетерофонія, поліфонія, гомофонія, сонорно-алеаторична тощо);
- **хоровий стиль** – спосіб світобачення та мислення митця, які об'єктивуються через мовностильові комплекси хорового звучання (засоби мелодії, ладогармонії, метроритму, фактури, темброво-регістрові характеристики);
- **національний хоровий стиль** – вищий рівень буття хорового співу певного народу, який упізнається слухом на рівні культурних архетипів (вербальна мова, що впливає на фонізм звучання твору; вплив фольклору через закономірності хорової фактури, ладової будови та ритмоформул тощо).

Отже, функціонування системи (онтологія) починається з творця і матеріалу творіння. Хоровий твір є продуктом композиторського мислення, способом моделювання світобачення творця через систему

мовностильових знаків. Слід розрізняти такі онтологічні форми (способи буття) хорового твору:

1) *внутрішнє слухове уявлення*, або *ідеяція* – результат когнітивного процесу художньої свідомості, слуховий образ (звучання), що не оформлений фізично;

2) *ментальна репрезентація* – графічна, письмова реалізація слухових уявлень у певній знаковій системі з метою подальшої об'єктивації образу-ідеї твору;

3) *виконання твору* – його інтерпретаційна версія, звучання його «живого тексту».

Отже, для виконавця хоровий твір є об'єктом *інтерпретації*. Інтерпретаційний досвід хориста (диригента) – це процес самореалізації на ґрунті сприйняття, пізнання та «привласнення» світоглядно-художніх цінностей музики. Значення інтерпретації як одного з рівнів системи хорового мистецтва розкривається через когнітивний аналіз виконавської драматургії твору, де художній результат може видозмінюватися залежно від мобільних засобів хорового втілення (артикуляції, темпоритму, тембрової колористики).

Якщо хор репрезентує музичний твір специфічними засобами виконавської поетики, то для слухача процес розуміння означає входження в зону *хорового письма як «чужої мови»*, з подальшим *сходженням до діалогу-мовлення і стилю*. Слухач сприймає «звучний твір» як художньо-стильову єдність, у якій хорове письмо виконало функцію діалектичного переходу від зовнішньої до внутрішньої форми (за концепцією Л. Шаповалової, 1987). Завдяки хоровому письму втілюються смислові виміри твору (світоглядні, психологічні, духовні). Тому правомірно розглядати хорове письмо в ролі «сполучної ланки» у системі функціонування суб'єктів «композитор – хоровий твір – диригент – хор».

Структура хорового мистецтва зумовлена його виконавською специфікою та охоплює п'ять складових (як віддзеркалення ментальних і зовнішніх ознак):

- *виконавський склад* (чоловічий, жіночий, мішаний, дитячий; *a cappella*, із супроводом оркестру, ансамблю інструментів);
- *хорова інтонація* – *семантична* одиниця багатоголосого звучання; вокально-словесна тілесність, втілена засобами хорового співу;
- *хорова фактура* («художньо доцільна тривимірна музично-просторова конфігурація звукової тканини, яка диференціює та об'єднує по вертикалі, горизонталі та глибині всю сукупність компонентів» (цит. у: Смірнова, Калашник, 2021: 57).
- *хорова тембріка* / колористичність – якість звучання, притаманна співацькому голосу як природному інструменту, що посилена об'єднанням багатьох голосів, різних регістрів, прийомів звуковидобування та артикуляції;
- *жанрово-комунікативний формат* (хоровий спів – колективний вид діяльності, тому спілкування відбиває певний світогляд і спосіб буття; звідси соціокультурні, політичні, релігійні контексти хорової творчості).

Отже, сучасне хорове мистецтво як художня система охоплює розмаїття жанрових форм і стилів, напрацьованих у ході історії розвитку європейської музики Нового часу композиторами та виконавцями. У такому вигляді воно як складова світової культури і залучається у творчу практику хорових колективів Китаю, що дозволяє авторів статті створювати практичні проєкції результатів розробки обраного наукового дискурсу.

Поняття «історизму», відчуття духу історії – умова категоризації хорового мистецтва на шляхах його виконавського осягнення. Історико-стильовий аналіз починається зі вказівки на *час* творення музичного явища та факт його *приналежності до певної епохи і національної культури*. Це дуже важливо для іншомовних виконавців, які вивчають «чужу» мову на ґрунті рідної їм музичної ментальності, яка є *іншою*.

Тому при зверненні до творів української хорової культури не слід оминати її історію; необхідно враховувати історизм як критерій аналізу її художньої системи. Наприклад, один із фундаторів нової

композиторської школи ХХ століття – Б. Лятошинський – як завідувач кафедри композиції в Київській консерваторії залишив після себе когорту талановитих учнів, які продовжили творчі ідеї та настанови вчителя, заклавши сучасні позиції музичної творчості – поєднання «європейськості» мислення з національно-стильовою самовизначеністю, інноваційності змісту – з красою художньої форми.

Починаючи від кінця 70 років минулого століття, в українській музиці сформувалися кілька стильових напрямів. Перший з них – *фольклорний* – представлений творчістю Лесі Дичко (кантати «Червона калина», «Пори року»), Ігоря Шамо (опера «Ятранські ігри»), Валентина Бібіка (хоровий цикл «Триптих»), Євгена Станковича (фольк-опера «Цвіт папороті»), Володимира Зубицького («Чумацькі пісні», хоровий концерт «Гори мої»). Митці не цитують народні пісні, а «запозичують» певні елементи мовностильової системи національного фольклору, відтворюють моделі музичного мислення його носіїв у вільній формі, за індивідуальним баченням. У наш час фольклор у працях етномузикологів нерідко позначають терміном «*традиція*». Отже, народнопісенна традиція увійшла в арсенал хорової музики України на засадах етичного орієнтира в індивідуальній творчості. Композитори моделюють не тільки жанрові ознаки, але й стиль виконання зразків народнопісенної традиції, застосовуючи, водночас, сучасні техніки письма (сонорність, алеаторику, електронні звучання).

Другою знаковою тенденцією, що бере начало від твору в хоровому жанрі – концерту Івана Карабиця «Сад божественних пісень» (1974) – є *українське необароко*. За часів прорадянської естетики творчості, у «часи застою», це був новаційний «прорив» в національний український вимір і, відповідно, «українську картину світу». Цей твір став подією завдяки чутливості молодого композитора до історичної правди, талановитому єднанню музики з філософською поезією Григорія Сковороди, втіленою у відповідній інтонаційно-жанровій стилістиці.

Третя тенденція – *тяжіння до камерності* – також розпочалася в 70 роки і проявилася у зміні жанрових пріоритетів у творчості

композиторів (великі ораторіально-кантатні форми поступаються місцем хоровій мініатюрі та камерному циклу) і музичного хронотопу – з концептуального на *камерний*. Відтак соборний масштаб хорового співу доповнюється іншою якістю – інтимністю «авторського слова» (рефлексією, пов'язаною з ліричним типом світобачення), хорова творчість стає більш «людяноцентричною». Особливо ця тенденція змінила власне сферу виконавства: поширюється «хвиля» народження камерних колективів, що виконують старовинну і сучасну музику: від столичного камерного хору «Київ» (керівник – Микола Гобдич) до західних земель Закарпаття (як-от блискучий камерний хор «Cantus» м. Ужгород, керівник – Еміл Сокач). У Харкові камерний хоровий колектив започаткував наприкінці 80 років професор, лауреат Державної премії імені Т. Г. Шевченка Вячеслав Палкін. Він став фундатором камерного руху в хоровому аматорському виконавстві Слобожанщини, а згодом і у професійному мистецтві. Академічний камерний хор Харківської філармонії носить його ім'я. Восени 2021 року в Харкові відбувся Перший міжнародний конкурс хорових диригентів імені Вячеслава Палкіна.

Зі зміною історико-мистецького хронотопу останньої третини ХХ століття і, відповідно, ствердженням нової хорової поетики (формо- і стилетворення) поширюється тенденція до *перформансу* (театралізації, видовищності концертного виступу хору) та *інструменталізації* хорового письма як способу звукомислення.

Інструменталізацію як ознаку сучасного хорового мово-стилю (за О. Козаренком) спостерігаємо у творах В. Бібіка, В. Сильвестрова, І. Шамо, Л. Дичко. До її конкретних прийомів слід віднести такі усталені у новітній практиці хорового мистецтва засоби, як поспівковість, остинатність, варіантність, поліладовість, метроритмічна рухливість.

Значно змінилася і *природа мелосу*. Якщо раніше в хоровому творі переважала кантилена, пісенність, аріозний спів, то тепер у нову інтонаційну мову сучасного хору входять незвичні інтервальні будови з раптовими стрибками, зміщеннями, великою кількістю знаків альтерації, що вказують на позатональну організацію мелодичної лінії.

Також хоровому мелосу притаманна поліфонізація голосів вертикалі (сопрано, альт, тенор, бас) за рахунок *тембрової індивідуалізації* всіх шарів хорової фактури. Часто голоси вступають за принципом нашарування, утворюючи акордову вертикаль. Цей метод називається «лінійно-мелодичним згортанням». І навпаки, коли тони акорду перетворюються на самостійні мелодичні лінії, утворюється тематично-поліфонічна форма розгортання.

Вокально-хорове інтонування ускладнюється й збагачується за рахунок:

- ладогармонічного розкріпачення від функціональної залежності тонального мислення (не завжди переважає терцієва будова вертикалі; часто-густо – секундова або квартова, що походять від фольклорно-мовленнєвих жанрів), аж до кластерної нівелізації інтервалу як звучного сегмента тексту:

- підвищення ролі лінійності – об'єднання голосів-мелодичних ліній хорової фактури, що надає звучанню колористичності;

- домінування метроритмічної нерегулярності за рахунок зміщення акцентуації в різних шарах фактури / в кожній партії в бік незбіжності акцентів (за відсутності тактової ризи).

Нарешті, ще однією типовою ознакою новітньої стильової парадигми в хоровій культурі стала *nova musica sacra*, яка об'єднала широкий спектр духовних інтенцій сучасних митців. Як приклад, назвемо реквієм В. Зубицького «Сім сльозин», який характеризується синтезуванням в одній хоровій композиції різних жанрово-стильових пластів музики: це сучасні пісенно-побутові інтонації, ритми джазу та рок-музики, парафрази на теми Баха та Шопена, інтонації народних українських пісень.

Висновки.

У науковому дискурсі відбувається постійне оновлення концептів хорової творчості через вивчення хорового письма, композиторського стилю, виконавського мислення; звідси синтез історичної, методологічної та прагматичної складових. Їх розробці присвячено новітні освітні програми, що відбивають досвід кафедр хорового диригуван-

ня провідних мистецьких вишів України. Історико-стильова динаміка новітньої хорової практики як художньої системи, що трансформується в умовах глобалізації, розкривається через визнання функціональної єдності всіх її підсистем (композиторського письма, виконавства, наукової рефлексії), системної взаємодії всіх суб'єктів хорової культури (композитор – диригент – хор).

Питання «в чому полягає історико-стильова динаміка хорового мистецтва ХХ століття» має відповідь: у гетерогенному синтезі, продовженій поліпластовості історичних стилів та авторських технік письма європейської цивілізації, у їх системній єдності. Хорове мистецтво новітньої культурної доби ХХ–ХХІ століть крізь розмаїте багатство виконавської практики постає як художня система, цілісна картина світу, у якій віддзеркалюється соборний образ людства, що співає – *homo cantor*, чий голос примножений у хорі.

На ґрунті вивчення хорових творів видатних представників хорового мистецтва України стає очевидним не спорадичний, а системний характер оновлення хорового письма, хорової фактури, стильових процесів композиторської творчості, що в умовах глобалізованого світу тяжіють до інтеграції. Отже, хорова музика надає унікальну можливість людям різних культур чудово розумітися на загальних цінностях буття для розв'язання проблем сучасного світу.

У той же час, актуалізація хорового мистецтва як самоцінного виду виконавської творчості забезпечує ментальну презентацію його витворів у численних регіональних локаціях, у діяльності професійних та аматорських хорових колективів. Її аналіз складає ***перспективу подальшого вивчення теми***, зокрема – на матеріалі хорової музики композиторів Китайської Народної Республіки, зокрема й ХХ–ХХІ століть, для якої залишається актуальною подальша адаптивна інтеграція у «творчу лабораторію» сучасного європейського і світового хорового мистецтва.

ЛІТЕРАТУРА

- Батовська, О. (2017). *Сучасне академічне хорове мистецтво a cappella*. (Монографія). Харків. Планета-принт.
- Белік-Золотарьова, Н. (2010). Оперно-хорова творчість як категорія сучасного вітчизняного хорознавства. *Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті*, 3, 11–18.
- Заверуха, О. Л. (2014). *Сучасне хорове письмо: генеза та функціонування (на матеріалі творчості українських композиторів кінця ХХ – початку ХХІ століть)*. (Автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства). Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського. Харків.
- Михайлова, Н. (2023). Хорове аранжування – шлях до розвитку творчого потенціалу студента-хормейстера. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*, 68, 72–87.
- Михайлова, Н. (2024). Лідерські якості як складова професійної діяльності диригента-хормейстера. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*, 70, 47–59.
- Прокопов, С. М. (2019). Твори Й. С. Баха та Г. Ф. Генделя у виконанні студентського хору ХНУМ імені І. П. Котляревського. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*, 52, 22–37.
- Смірнова, І. В., Калашник, М. П. (2021). *Ансамблеве письмо: теорія та композиторська практика*. (Монографія). Харків: Планета-Принт.
- Фартушка, О. Д. (2021). *Хорова поліфонія в системі композиторського стилю (на прикладі творчості П. Гіндеміта, І. Стравінського, О. Щетинського)*. (Дис. ... д-ра філософії). Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського. Харків.
- Шаповалова, Л. В. (1987). *Про взаємодію внутрішньої та зовнішньої форми в історичній еволюції музичної жанровості*. (Автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства). ІМФЕ імені М. Рильського. Київ.
- Яструб, О. (2023). Духовні хорові твори українських композиторів першої третини ХХ століття: жанрово-стильові та виконавські принципи. *Аспекти історичного музикознавства*, 30, 105–133.
- Яструб, О. (2024). *Український духовний спів у композиторській інтерпретації: від М. Лисенка до О. Козаренка*. (Дис. ... д-ра філософії). Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського. Харків.

Nikolaievska, Yu., Shapovalova, L., Mykhailova, N., Romaniuk, I., Khutorska, A. (2021). Vocal and choir performance in the music and theater university (psychological and communicative aspects). *Ad Alta: Journal of interdisciplinary research*, 11(2), Special issue XX, 141–146.

REFERENCES

- Batovska, O. (2017). *Modern academic choral art a cappella*. (Monograph). Kharkiv: Planet-print [in Ukrainian].
- Bielik-Zolotariova, N. (2010). Opera and choral creativity as a category of modern domestic choral studies. *Traditions and innovations in higher architectural and art education*, 3, 11–18 [in Ukrainian].
- Fartushka, O. D. (2021). *Choral polyphony in the system of composer's style (on the example of P. Hindemith's, I. Stravinsky's, O. Shchetynsky's work)*. (PhD diss.). Kharkiv I. P. Kotlyarevsky National University of Arts. Kharkiv [in Ukrainian].
- Mykhailova, N. (2023). Choral arrangement – a way to develop the creative potential of a student-choirmaster. *Problems of Interaction of Art, Pedagogy, & Theory and Practice of Education*, 68, 72–87 [in Ukrainian].
- Mykhailova, N. (2024). Leadership qualities as a component of the professional activity of a conductor-choirmaster. *Problems of Interaction of Art, Pedagogy, & Theory and Practice of Education*, 70, 47–59 [in Ukrainian].
- Nikolaievska, Yu., Shapovalova, L., Mykhailova, N., Romaniuk, I., Khutorska, A. (2021). Vocal and choir performance in the music and theater university (psychological and communicative aspects). *Ad Alta: Journal of interdisciplinary research*, 11(2), Special issue XX, 141–146 [in English].
- Prokopov, S. M. (2019). J. S. Bach and G. F. Handel's works performed by the Student Choir of the Kharkiv I. P. Kotlyarevsky National University of Arts. *Problems of Interaction of Art, Pedagogy, & Theory and Practice of Education*, 52, 22–37 [in Ukrainian].
- Shapovalova, L. V. (1987). *On the interaction of internal and external form in the historical evolution of musical genres*. (Extended abstract of PhD diss.). The Rylsky Institute of Art Studies, Folklore and Ethnology. Kyiv [in Ukrainian].
- Smirnova, I. V., Kalashnyk, M. P. (2021). Ensemble writing: theory and composer's practice. (Monograph). Kharkiv: Planeta-Print [in Ukrainian].
- Yastrub, O. (2023). Spiritual choral compositions of the Ukrainian composers of the first third of the 20th century: genre-stylistic and performance principles. *Aspects of Historical Musicology*, 30, 105–133 [in Ukrainian].

- Yastrub, O. (2024). *Ukrainian spiritual singing in the composer's interpretation: from M. Lysenko to O. Kozarenko*. (PhD diss.). Kharkiv I. P. Kotlyarevsky National University of Arts. Kharkiv [in Ukrainian].
- Zaverukha, O. L. (2014). *Modern choral writing: genesis and functioning (based on the work of Ukrainian composers of the late 20th – early 21st centuries)*. (Extended abstract of PhD diss.). Kharkiv I. P. Kotlyarevsky National University of Arts. Kharkiv [in Ukrainian].

Liu Dan

Kharkiv I. P. Kotlyarevsky National University of Arts,
postgraduate student,
the Department of Interpretation and Music Analysis
e-mail: 56880072@qq.com
ORCID iD: 0009-0007-4325-3509

Modern choral art as an artistic system (historical and stylistic dynamics and structural concepts)

Statement of the problem. *The issue of studying the systemic principles of choral art is stipulated by the existing tendency to “merge” choral concert and educational practice with academic science, which studies choral performance in unity with the composer’s experience in this field of creativity. In the scientific discourse, there is a constant renewal of the concepts of choral creativity, through the actualization of the latest techniques of choral writing, the style of thinking of artists. Hence, a synthesis of history, methodology and pragmatics of modern choral studies is necessary.*

Objectives, methods, and novelty of the research. *The purpose of the article is to clarify the historical and stylistic dynamics of modern choral art as an artistic system that is transformed in the conditions of globalization (based on the modern Ukrainian choral art). The research methods, which are systemic, historical, performing, together reveal the specifics of choral art as a “living” sonorous text. The novelty of the research results lies in clarifying the issue of actualization of choral art at the latest stage of its development through understanding the tendency to “merge” choral practice with academic science, which studies choral performance in unity with composer's experience.*

Research results. *The conceptual sphere of choral art is presented, as well as the structural components of its functioning: choral writing, choral intoning, word-logs, choral texture, choral style, national choral style. A choral composition*

considers as a product of the composer's thinking, and the following ontological forms of a work are distinguished: 1) internal auditory imagination, or ideation; 2) mental representation; 3) performing realization of a composition as a "living text". The stylistic dynamics of choral art from the end of the 70s to nowadays is revealed on the example of Ukrainian choral music, where we can observe neo-folkloric, neo-baroque, chamber tendencies, the "performance" theatrical style, and "nova musica sacra" direction, as well as the phenomena of instrumental treating voices, timber individualization of choral writing, and complication of choral melos.

Conclusion. *The historical and stylistic dynamics of modern choral practice as an artistic system that is transforming in the conditions of globalization is revealed through the recognition of the functional unity of all its subsystems (composer's writing, performance, scientific reflection), the systemic interaction of all subjects of choral culture (composer – conductor – choir). On the basis of the study of choral works by prominent representatives of choral art in Ukraine, it becomes obvious that the not sporadic, but systemic nature of the renewal of choral writing, choral texture, and stylistic processes of composer's creativity, which tend to integration in the conditions of a globalizing world, is not. Thus, choral music provides a unique opportunity for people of different cultures to understand the common values of existence perfectly for solving the problems of the modern world.*

Keywords: *choral art; artistic system; historical and stylistic dynamics; composer's style; choral writing; choral performance; choral studies; Ukrainian choral music; choral intonation; choral style.*

Стаття надійшла до редакції 23 листопада 2024 року